

JAVNA USTANOVA DOM ZDRAVLJA KANTONA SARAJEVO
Centar za nastavnu i naučno-istraživačku djelatnost – Centar za NNID
Vrazova 11, 71000 Sarajevo
Tel/Fax: +387 33 292 671

SMJERNICE ZA PISANJE PLANA/PROTOKOLA ISTRAŽIVANJA U SVRHU ODOBRAVANJA ISTRAŽIVANJA U JUDZKS-U

Naučni/znanstveni rad i stručni rad trebaju biti napisani prema preporučenim uzusima pisanja naučnih/znanstvenih i stručnih radova, od početka do kraja, u svim svojim pojedinostima trebaju biti potpuno jasno i precizno napisani.

Plan/ protokol istraživanja na temelju koga će biti urađeno istraživanje, treba biti napisan na nekom od jezika naroda BiH, dužine ≈ 6-10 stranica pisanog teksta, napisanih fontom *Times New Roman* veličine 12, sa proredom 1,5.

Kratki opis rada (plan/ protokol istraživanja) treba sadržati sljedeće dijelove:

- 1. Naslov rada, ime i prezime istraživača, ustanova, ime i prezime mentora** (ako se radi o završnom radu, magistarskom radu ili doktorskoj disertaciji);
- 2. Uvod i definicija problema** – sažeti pregled problema i dosadašnjih istraživanja (≈ 500 riječi);
- 3. Hipoteze (ako rad zahtjeva);**
- 4. Ciljevi istraživanja** (≈ 150 riječi);
- 5. Ispitanici (materijal) i metode istraživanja** (≈ 500 riječi);

U kontekstu gore navedenoga, između ostaloga, **precizirati**:

- Imena svih istraživača
- U kojoj organizacionoj jedinici JUDZKS, službi i ambulanti će se istraživanje provesti
- Tip istraživanja (presječno, kohortno, istraživanje parova, eksperimentalno, prikaz slučaja...)
- Ispitanike/materijal istraživanja (navesti planiranu veličinu uzorka; karakteristike uzorka; koji su kriteriji za uključivanje/isključivanje iz istraživanja)
- Metode istraživanja
- Navesti koja dokumentacija će se koristiti (npr. medicinska – zdravstveni kartoni pacijenata, laboratorijski podaci, protokoli, nalazi, izvještaji i dr.; nemedicinska – izvještaji, dopisi, odluke, rješenja, zapisnici i dr.) i koji tačno podaci će se uzimati – *test lista ispitanika*; predočiti sve pojedinosti o korištenim instrumentima, aparatima, priboru, kao i postupcima ispitivanja; za biološki materijal navesti u koju svrhu će se koristiti, sva njegova svojstva, fizička i hemijska, količinu, mjesto i način uzimanja, pohranjivanja i uništavanja uzoraka, opis analiza koje će se raditi i sl., kako će se osigurati zaštita povjerljivih podataka do kojih se dođe tokom istraživanja

- Kratak opis statističkih testova, koji će se koristiti u statističkoj analizi varijabli, uključujući i naziv statističkog *softwarea*
- Ako je je planirano istraživanje dio većeg istraživanja, navesti sve potrebne pojedinosti cjelokupnog istraživanja: imena i matične ustanove istraživača, gdje i kada će se istraživanje provesti, metodologiju, svrhu istraživanja, šta će se dešavati sa rezultatima istraživanja.
- U slučaju da istraživanje uključuje primjenu testova koji nisu standardizirani u BiH ili su tek napravljeni za pojedinačna istraživanja (npr. u psihologiji), neophodno je dati informacije o prethodnoj provjeri na manjem uzorku ispitanika (pilot istraživanje).

6. Očekivani rezultati (≈ 150 riječi);

Ukratko navesti očekivane rezultate, kako će se postupati sa rezultatima istraživanja, te da li će rezultati biti publikovani.

7. Diskusija (≈ 150 riječi);

Navesti da će se rezultati istraživanja uporediti sa rezultatima sličnih istraživanja i precizirati koji je doprinos naučno-istraživačkog i stručnog rada.

8. Etički aspekti istraživanja (≈ 150 riječi) – U ovom poglavlju obavezno navesti:

- da li je istraživanje odobreno od Etičkog komiteta i kojeg
- tvrdnju da će istraživanje biti provedeno u skladu sa važećim zakonima i prema principima Helsinške deklaracije i dobre istraživačke prakse
- ako je pismeni pristanak ispitanika neophodan (u složenijim istraživanjima, poput opservacionih ili eksperimentalnih, presječna istraživanja, istraživanja koja uključuju djecu i drugo, navesti da će dobrovoljno uključivanje u istraživanje biti potvrđeno potpisivanjem informiranog pristanka ispitanika. Informirani pristanak treba pacijentu na precizan način izložiti smisao, ciljeve, postupke, očekivane rezultate, finansiranje, moguće rizike i neželjene posljedice istraživanja, dobrovoljnost sudjelovanja i mogućnost odustajanja od učestvovanja u istraživanju i ostale potrebne informacije. Za maloljetnog, odnosno poslovno nesposobnog učesnika, informirani pristanak potpisuje njegov roditelj, zakonski zastupnik ili staratelj, pri čemu se mora uzeti u obzir i mišljenje maloljetnog odnosno poslovno nesposobnog učesnika istraživanja.

9. Način finansiranja (≈ 150 riječi), ako istraživanje uključuje navedeno;

10. Literatura (≈10 temeljnih referenci korištenih u pisanju rada);

11. Prilozi (npr. pitanja/upitnik/instrument na nekom od jezika naroda BiH u slučaju da se vrši intervjuisanje ili anketiranje, obrazac informiranog pristanka, test lista ispitanika – *case report form - CRF*).